

Verslag van de haalreis Project 2016

De reis duurt van woensdag 24 februari tot en met maandag 29 februari 2016. Het reisgezelschap bestaat uit Erna de Moedt, Pim Teeuwisse, Janny de Bruijn en Dineke Verveen.

Woensdag 24 februari

Eigenlijk begon het dinsdagavond al. Koffers die gepakt moeten worden, cadeaus, kleding, tassen en andere spullen die mee moeten naar Wit-Rusland geven zweetdruppels. Passen en meten, nog een keer passen, iets er uit, wegen, weer wat er in. Zoveel mogelijk spullen in de handbagage. Gezwoeg en ge-app. Maar het is gelukt. Bekapt en bezakt ontmoeten we elkaar op de parkeerplaats bij de Herenhof. Op naar Schiphol!

Onze mannen gaan mee. Een laatste zwaai en kus en daar gaan we...naar WIT-RUSLAND.

Inchecken had Pim al gedaan. Dat scheelt weer tijd. Koffers in de tunnel. Ze worden gewogen en verdwijnen in het onbekende na het scannen van de boardingpass. Maar waar is dan mijn boardingpass gebleven? Paniek! Bij het inchecken van een volgende koffer blijkt dat, onder het vloertje van de tunnel (die omhoog klapt bij het laten verdwijnen van de koffer en weer terug klapt voor een nieuwe koffer) mijn boardingpass is gewaaid. Tja... en die krijgen we er niet meer onderuit. Gelukkig schiet een aardige stewardess ons te hulp en heb ik in een mum van tijd een nieuwe boardingpass. En laat ik dan de enige zijn met een pass waarop staat bij welke Gate we moeten zijn! Erna heeft een veel te zware koffer. Dikke pakken papier worden overgeheveld van koffer naar handbagage. Probleem opgelost! Voor ons gevoel hebben we al heel wat gehad.

Maar dan de douane. Schoenen en vesten uit (Janny hoeft nog net niet in haar ondergoed door de controlepoort 😊). Zonder verder veel gedoe door de douane. Toen nogmaals door een checkpoint. Paspoort scannen en Janny zit vast. Het apparaat slikt haar paspoort in en weigert het terug te geven. Ik vraag een jonge marechaussee of hij haar kan helpen. Met enige norsheid meldt hij dat hij er mee bezig is. Duidelijk met zijn verkeerde been uit bed gestapt. Niet gehinderd vervolgen we onze weg naar de gate. Aan het einde van de hal vinden we een Starbucks voor een lekkere kop koffie. Genietend van de koffie ontspannen we wat en zien we uit naar onze aankomst in Wit-Rusland.

Om 12.00 uur stappen we aan boord van het vliegtuig van Belavia. Er zijn weinig passagiers. De vlucht gaat voorspoedig. Bij vertrek is het helder weer en hebben we vrij uitzicht over de wereld. Bij Wit-Rusland is er een wolkendek met een beetje uitzicht. Een grijze kale vlakke met hier en daar bebossing, (groepjes) huizen en bevroren meren. Geen leven te bekennen vanaf dit hoge punt in de lucht. Nog even en we zijn geland. Op een niet al te groot vliegveld. Het ziet er uit als een jaar of 50 geleden (tenminste ik denk dat het daarop lijkt). Door de douane. Twee mannen in een hok. Kijkend met hun neus tegen ons paspoort gedrukt door een klein vergrootglasje dwalend over de diverse kenmerken van ons echte paspoort. Vol verwondering kijken we naar dit vreemde schouwspel. Maar gelukkig. Alles is goed. We zijn in BELARUS!

Koffers opgehaald en Pim belt Andrej dat we zijn aangekomen. Andrej komt ons halen met een blauw volkswagenbusje. Onze chauffeur voor de komende dagen. Een kleine man met een vriendelijk gezicht.

Door een vrij sombere kale vlakke naar Minsk. Daar komen we aan bij een prachtig huis. Een soort kerk. Wit met heldergroene raamlijsten. The house of Charity. Binnen worden we vriendelijk ontvangen en krijgen we een prachtig ruim appartement toegewezen. Pim slaapt in een kamer verderop.

In Wit-Rusland is het inmiddels vijf uur. Tijd om wat te gaan eten sinds het ontbijt deze ochtend in Nederland. Maar daarvoor moeten we nog even langs bij Hope for the Future. De organisatie die alle papierenrompslomp regelt om de 25 kinderen naar Nederland te kunnen halen. We worden ontvangen door Michael die, op verzoek van Pim, prachtige cadeaus heeft gekocht voor alle Nederlandse gastouders. We krijgen een lekker kopje koffie. Het kantoortje heeft retrobehang. Een grove structuur met hier en daar oranje bloemen. Ook dit doet me denken aan heel veel jaren geleden. Aan de muur verschillende landkaarten. Ook een mooie kaart van Nederland. Verhalen worden uitgewisseld tussen Pim en Michael over het reizen van en naar Wit-Rusland. Na de bevestiging dat alles is geregeld wordt de reis betaald.

Andrej komt ons halen. We gaan lopen naar de Metro. Onderweg komen we langs een prachtig monument voor gevallen strijders. Een enorme naald midden op een groot kruispunt. Daarvoor een eeuwig brandend vuur. Een dag eerder was een herdenkingsdag. Er was een bijeenkomst gehouden bij deze naald. Prachtige boeketten sieren de naald. Met de metro naar Lido, een Russische MacDonalds aldus Andrej. De serveersters lopen in a-lijn rokjes in een print van lang vervlogen tijden tot net over de knie. Soms gecombineerd met een wit bloesje met roezels aan de mouwen en eenzelfde print kraagje als het rokje. Ze hebben er heerlijke "Dranski", een soort rösti achtige pannenkoek. Daar waren we aan toe!! Heerlijk!

Elena voegt zich bij ons. Wat leuk om haar weer te zien. Na het eten neemt Andrej afscheid en gaan we met Elena naar de bibliotheek. Bij de metro is Janny weer de klos. Ze heeft een opvallende rugzak;-) Of ze die even wil leegmaken. Daarna vervolgen we onze weg.

We gaan naar een winkel om kleine cadeautjes te kopen voor verschillende mensen die het project ondersteunen. We bedenken dat we ook iets voor Pim willen kopen, omdat hij zondag jarig is. De "chapka" is zo'n Russisch item. Dat moeten we hebben. We zoeken de chapka's. Erna houdt Pim aan de praat. Aangekomen bij de mevrouw die prachtige mutsen verkoopt, vertelt ze ons dat de mutsen verschillende maten hebben. Tja, en Pim's hoofdomtrek.....die weten we niet. We betrekken de verkoopster bij ons complot. Wij zullen Pim met een smoes langs de toonbank smokkelen, zodat de verkoopster Pim's hoofdomtrek kan beoordelen. En zo geschiedt. Pim wordt nietsvermoedend langs de toonbank geloodst waar de verkoopster Pim observeert. Janny koopt de bontmuts. We gaan de winkel uit met Pimdie niets heeft gezien.

We gaan naar de bibliotheek! Een prachtige hoekige bol op een soort voetstuk. Verlicht. Iedere keer anders. Prachtig!! Binnengekomen moeten we betalen voor de lift. Daarna wordt de liftdeur door een mevrouw opgehouden. Zij drukt op het knopje en daarna suizen we naar boven. Ik verwonder me over de baan van deze mevrouw.

Op de bovenste etage bevindt zich een restaurant, waar we een kopje koffie drinken. Katja, Sonja, Andrej (Sonja's man) en baby Marcia komen langs. Sonja is klein en ontzettend mager. Volgens pleegmoeder Katja hebben ze vaak geen geld voor eten. Sonja vertelt dat het "zo-zo" gaat. De baby ziet er goed uit. Ze krijgt een soort leverpastei uit een klein plat blikje. Daar verwonderen we ons over. Pim vindt het ruiken naar kattenvoer. We besluiten dat we haar een tas boodschappen zullen geven en Andrej zullen vragen dit bij haar te bezorgen.

Het is laat. We gaan naar het hotel. Afscheid genomen van Katja, Sonja, Andrej en Marcia. Nog even napraten en dan slapen. Onze eerste nacht in Wit-Rusland.

Donderdag 25 februari

Geslapen, beetje onrustig, maar wel goed. We ontbijten met elkaar. We zijn de enigen in de ontbijtkamer. De ramen geven uitzicht op de kerkzaal. Er wordt een dienst gehouden. De voorganger draagt een prachtige gouden mantel. Het is een speciale dag. Een bijzondere heilige wordt geëerd zo weet Andrej ons later te vertellen. We eten geroosterd brood en eieren met een zwart gekookt randje. In het pannetje zitten blanke worstjes,

gekookt. Prima gegeten. Zelfs de oploskoffie was goed. We pakken onze koffers weer in en verlaten "House of Charity". We gaan op weg naar Zjitzkovich.

Net op weg, besluiten we langs "Gatin" (Khatyn) te gaan. Een herdenkingsmonument. Dit openlucht herdenkingscomplex was en is het belangrijkste monument in de ex Sovjet Unie ter herdenking van de slachtoffers in de 2de Wereldoorlog, gelegen op 60 km van Minsk. Dit dorpje is in 1943 uitgemoord door de nazi's vanwege hun verzet. In Wit-Rusland zijn tijdens de 2de Wereldoorlog 186 dorpen en steden compleet verwoest en de bevolking vermoord. Allemaal als vergelding voor hun verzet. Van ieder dorp staat een glazen vaasje met een stukje grond van het dorp. Sommige zijn herbouwd. Anderen niet. Andrej vertelt ons dat een kwart van de totale bevolking van Wit-Rusland de oorlog niet heeft overleefd. Een drietal bomen dienen als herdenking. Gatin is niet herbouwd, kleine belletjes, geplaatst op ruïnes klinken dag en nacht ter herinnering. Andrej vertelt ons een deel van zijn geschiedenis. Zijn oma en zijn moeder zijn ontsnapt aan de razzia. De rest niet. Zijn oma heeft een kind verloren door de hongersnood. Het kind had lange tijd niet gegeten. Toen het een homp brood kreeg, overleed het bijna direct. Andrej's vader heeft een lange tijd doorgebracht in een concentratiekamp in Rusland. En is na jaren vrijgelaten omdat hij onschuldig was. Andrej's geschiedenis kenmerkt zich door oorlogsgeweld en onrechtvaardigheid. Het is een sombere plek. Het sneeuwt en terwijl wij er (met 3 andere mensen) wandelen zijn 8 mensen druk de gevallen sneeuw van de paden aan het vegen. Zo wordt werkgelegenheid gecreëerd.

We zijn allemaal geraakt. Na het bezoek aan Gatin gaan we op weg naar de supermarkt om boodschappen te halen voor de lunch. Bij de supermarkt staan over het gehele parkeerterrein winkelwagentjes verspreid. Als je boodschappen zijn ingeladen, rijd je blijkbaar gewoon weg met als aandenken een leeg winkelwagentje op een leeg parkeervak. Heel bijzonder, maar zo zijn er weer mensen de hele dag druk om de wagentjes in de rekken te zetten.

Daarna vervolgen we onze reis naar Zjitzkovich. Onderweg stoppen we bij een tankstation voor een plaspaauze. Er blijkt alleen een mobiel toilet te staan (een "Dixi"). Vies!!

Janny en ik houden het op. Erna duikt de bosjes in 😊. Nog geen 5 minuten verderop blijkt een normaal toilet aanwezig. Gelukkig. Even een pauze voor een kopje koffie. We kopen alle wegenkaarten van Belarus. De kassajuf vertrouwt Erna toe dat ze een hele goede dag heeft door al onze aankopen. En dan te bedenken dat we voor nog geen 10 euro iets hebben gekocht.

Aangekomen in ons hotel in Zjitzkovich. Een gewoon hotel. De lift doet het. We hebben normale hotelkamers en een douchecabine met een centimeter dikke laag zwarte schimmel. Gebruikte toiletpapiertjes moeten in de vuilnisbak. Koffers gedropt. Plasje gedaan. We blijken nog genoeg tijd te hebben om even op bezoek te gaan in Greben. Het dorpje waar de kinderen uit het project in 2014 en dit jaar vandaan komen. Zo gezegd, zo gedaan. Andrej voor ons karretje gespannen...en we zijn weer onderweg.

Even kijken of we het huis van Diana kunnen vinden in Rudnia, een dorpje vlakbij Greben. Diana is een meisje uit project 2014. We rijden van de hoofdweg af en komen direct op een zandweg met enorme kuilen. Met enige zigzaggende bewegingen parkeren we bij het huis van Diana. En jawel, we treffen Diana, haar zusje en haar moeder aan en een klein hondje dat ons luid blaffend probeert weg te jagen vanonder het opstapje. Ze woont in een houten huis met een houten veranda. Het glas in het raam is vervangen door een groot stuk zeil. Grote kieren zitten er in het huis. Het ziet er troosteloos en erg armoedig uit. Het dorp bevat een twintigtal huizen. Geplant op grijze zandgrond. De huizen zijn omringd door houten hekken. De tuinen bestaan uit grijze zandgrond bezaaid met rommel en een houten buitentoilet. Ze zijn wat schuchter als we hen begroeten. Diana wijst ons de weg naar het huis van Tanja en haar broertje Vanja. Het broertje is alle dagen alleen thuis.

Tanja logeert doordeweeks in Zjitzkovich waar ze op school zit en vader moet werken. Moeder is er helaas niet meer. Hij is wat overdonderd en ziet er wat pips uit.

Na wat korte begroetingen vervolgen we onze weg naar Greben. Daar treffen we op straat Ruslan & Ruslan aan. De ene Ruslan logeerde in 2014 bij Xandra en Willem en de andere Ruslan bij Erna en Michel. We stapten uit en begroetten de jongens. Ruslan krijgt een hele dikke knuffel van Erna en moet natuurlijk op de foto. Ruslan (van Xandra en Willem) loopt rond te paraderen met een koptelefoon en iPod. Hij is in Amerika geweest. Een stoer mannetje dat ons gedag zegt met een nonchalant "bye". Hij ziet er goed uit. Dit jaar komt het broertje van Ruslan, Sascha, logeren bij Erna en Michel. Gelukkig treffen we hem ook aan. Hij hangt over het tuinhek bij hun huis. Kort daarop stapt hun moeder uit een truck - die haar thuisbrengt uit haar werk. Er wordt kennisgemaakt en er worden foto's gemaakt. De moeder is verlegen en moe.

De zon schijnt en werpt een mooi warm licht op de omgeving. Prachtig. Ondanks de duidelijk zichtbare armoede om ons heen worden we daar heel blij van.

We maken ook kennis met Pjotr. Die ook dit jaar meekomt naar Nederland. Een heel klein mannetje dat je goed kunt verwennen. Een armoedig huis, te grote schoenen en een heerlijk bekkie.

Nog even naar Greben-niski. Een aantal huizen bij elkaar een paar honderd meter buiten Greben. We gaan kijken of we Janny's gastkind, Daniel, aantreffen. Achter een zestal mooi ogende huizen staan een stuk of 12 grijze stenen huizen aan weerszijde van een zandpad. Opnieuw omringd met een houten hek en zonder tuin. We treffen Daniel aan al voetballend met jongens uit de straat. Hij is te stoer om direct naar Janny toe te komen, maar hij glimt wel. We ontmoeten ook een olijk kijkende jongen met grote blauwe ogen: "Edjik" (in het Russisch voor Edward). Binnen enkele minuten zijn we omringd door een zwerm kinderen. We ontmoeten kleine Ksenia uit het project 2014. We ontmoeten Vlad, Daniel en Kostja uit het nieuwe project. Ook ontmoeten we wat moeders. Het is een vrolijk geheel. Andrej maakt een praatje met de vader van de twee Oekraïense meisjes die nieuwsgierig naar ons staat te kijken bij zijn tuinhek. Hij wordt vergezeld door 2 nieuwsgierige geiten. De familie heeft het huis toegewezen gekregen van de overheid en wacht op een verblijfsstatus. De vader werkt voor de overheid. Ze hebben 5 kinderen en ogen redelijk arm. Ook dit gezin gaan we boodschappen bezorgen, besluiten we.

Het is leuk om de kinderen te zien en al die enthousiaste gezichtjes. Gelijktijdig voelt het oneerlijk waarom zij in zo'n troosteloze omgeving opgroeien en wij zoveel welvaart hebben.

We gaan terug naar Zjitzkovich. We passeren een begraafplaats. Het fleurigste wat ik heb gezien in de wijde omtrek. De graven zijn versierd met bossen felgekleurde neppbloemen. Het ene graf nog overdadiger dan het ander.

In Zjitzkovich dragen de vrouwen mooie dikke winterjassen met mooie bontkragen en zien ze keurig uit in prachtige laarzen. Ik verbaas me daarover.

We eten in restaurant nabij het hotel. Er zijn weinig gasten. We eten draniki met salade. Bijzonder is wel dat het bereiden van een aardappelpannenkoek en wat frietjes meer dan een uur in beslag neemt. Maar niet getreurd. We hebben met z'n vijven voor € 16 gegeten.

In het hotel voorzien we alle reistassen van de kinderen van een label, een tasje en een pet. Daarna aan de borrel onder het genot van Andrej's gitaarmuziek en zang. Erna heeft een voorkeurslied: "Old McDonald has a farm.." Aangekomen bij het 'varken' en Erna luid knorrend meezingt, lachen we in tranen. Helaas wil Erna het niet overdoen voor de film. Maar genoeg reden om de komende dagen af en toe het knorgeluid te herhalen voor een hernieuwd lachsalvo.

Vrijdag 26 februari

Half 9 aan het ontbijt in het restaurant waar we de avond ervoor hebben gegeten. Irina (de directrice van de basisschool in Greben) schuift om 9.00 uur ook aan, maar blijkt al gegeten te hebben.

Na het ontbijt gaan Andrej, Erna en Janny naar Vorony. Pim en ik gaan met Elena (onderwijzeres op de school in Greben), Irina en vrouwelijke tolk deze dag op pad. Er wordt ons verteld dat we nog even moeten wachten, omdat de auto gerepareerd moet worden. We zijn benieuwd of we deze dag overal gaan komen. Maar daar blijkt later geen reden voor. We komen overal. We gaan eerst naar de supermarkt met Irina voor wat boodschappen voor de lunch en voor het bezoek aan Sascha en Yana waar we samen vandaag heen gaan. We gaan eerst op bezoek bij de school in Greben.

Een alleraardigst schooltje. Bloemetjesbehang. Oude deuren, linoleum op de vloer. Alles ruikt naar de jaren vijftig. Ik ben in de tijd van mijn vaders schooljaren. De oude foto's laten eenzelfde beeld zien. Het is een gezellige en schone school. Voor de ramen hangen danseressen van papierknipkunst. Een hok van 2,5 bij 2,5 meter met een tafeltennistafel is het gymlokaal. De omkleedruimte blijkt een diepe kast. De kinderen zijn een beetje van slag door onze komst. We drinken een kopje koffie met Irina en de moeder van Angelina (de onderdirecteur). We ontmoeten ook Oksana, de onderwijzeres die dit project meegaat. Buiten bevindt zich de wc. Een houten hok met aan de ene kant 3 poepgaten voor de meisjes en aan de andere kant 3 poepgaten voor de jongens. Onder het hok een enorme berg afval. Het stinkt er verschrikkelijk.

Dit is niet het enige poephuis dat we tegenkomen. Sommige mensen hebben een normale wc, maar verbazingwekkend veel mensen hebben een poephuis een tiental meters bij hun huis vandaan.

We gaan naar Chervonoe. Ook daar gaan we eerst op bezoek bij de school. Een vrij grote school met 3 verdiepingen. Grote, brede hallen met veel klaslokalen. Daar ontmoeten we de directeur Ina. Een hartelijke, vriendelijke vrouw. We ontmoeten weer een paar kinderen uit het vorige project. Aan Angelina (het gastkind van Marianne en Hanno uit 2014) overhandigen we een tasje met spulletjes. Ze pakt het aan, snelt weer naar haar stoel en het tasje verdwijnt onder haar tafeltje. Echt Angelina 😊.

Daarna gaan we op bezoek bij Sascha. Het meisje dat bij ons in huis woonde in 2014. Spannend! Chervonoe bestaat voornamelijk uit vervallen flats met deels kapotte ramen neergezet op grijze grond. Ook hier ontbreken er tuinen en aangelegde wegen. Alles is grijs zand. In een armetierig ogende flat gaan we naar binnen. Op de begane grond woont Sascha. Wat is het leuk om haar te zien!! Ik krijg een hele dikke knuffel en het komende uur laat ze me niet meer los. Ze woont in een piepklein flatje. Een woonkamer met twee bedden, een tafeltje en een kast. Sascha blijkt ook 3 weken in Duitsland te zijn geweest. Het is niet erg schoon en Sascha oogt niet gelukkig. Wel is duidelijk hoe groot de impact is geweest van haar verblijf in Nederland. Zo kent ze nog het 'slaap-kindje- slaap' liedje dat we voor haar zongen en is de gehaakte poncho een relikwie geworden. Het fotoboek ziet er beduimd uit van het vele lezen. Het is fijn om Sascha te zien en vast te kunnen houden. Het is immens verdrietig om haar achter te laten. Wetend dat ze opgroeit met een familie waar alcohol een grote rol speelt. Ook kan Sascha niet goed meekomen op school wat haar mogelijkheden nog meer beperkt.

Honderd meter verderop, in eenzelfde flat, woont juf Vera (ook van project 2014). Een schril contrast met het huis van Sascha. Het is er schoon en gezellig. Een rijk gedekte eettafel staat voor ons klaar. De man van Vera en haar schoondochter zijn net als Ina, Irina en de tolk aanwezig. Het is gezellig en we hebben ontzettend lekker gegeten. Voor het eerst van mijn leven "Borsjt" gegeten. Russische soep met bietjes en vlees. Lekker! We proosten met elkaar en ik sla de wodka in een keer achterover.

Nadat we bij Vera zijn geweest, gaan we op weg naar Yana. Een meisje dat Pim ooit heeft gezien en dat een diepe indruk op hem maakte. Na veel contact met haar familie via internet gaan we hen nu voor het eerst allemaal ontmoeten. Yana blijkt te wonen in een stukje boerderij, zo'n 10 vierkante meter. Het lijkt wel een stukje van de deel. Betonnen vloer. Een bedstee, een ieniemienie keukentje een paar krukjes en een klein tafeltje. Met kleedjes wordt geprobeerd het huis wat gezelliger te maken. Het is immens verdrietig om te zien. Pim vertelt dat het meisje komende kerst bij Pim op bezoek mag komen en geeft hun de boodschappen en tassen met verschillende cadeaus.

We gaan met een lading indrukken en een zwaar gevoel van zoveel uitzichtloosheid terug naar Zjitzkovich. Pim en ik zijn ontdaan van de thuissituatie van beide meisjes. Vaders zijn uit beeld en geen familie om te ondersteunen in de zorg voor beide meisjes.

Ik dwaal een uur door de stad. Me verwonderend over mensen die op elk willekeurig punt diverse spoorbanen oversteken, zandwegen die ontstaan omdat mensen er honderd keer overheen zijn gereden. De stad met duizenden inwoners, maar met maar 4 geasfalteerde hoofdwegen. Afval wat in de diverse tuinen wordt verbrand, de vele poephuisjes. Winkels die er niet uitzien als winkels maar als een soort lommerd. Het blijkt dat het veelal staatswinkels zijn zonder commerciële instelling. De producten worden tegen kostprijs verkocht.

Erna en Janny komen ook terug van hun bezoek aan Vorony. Gelukkig met succesverhalen! Dat doet ons goed.

Verlag van Erna en Janny over de reis naar Vorony

Door Erna:

Na een gezamenlijk ontbijt op ons vaste adresje achter ons hotel rond 10 uur met Janny en Andrej vertrokken richting Vorony. Qua afstand op zich niet eens zo heel ver weg, maar door de infrastructuur van het land toch een reis van zo'n 2,5 à 3 uur. Zeker daar we onderweg nog enkele pakjes af te geven hadden van gastouders aan gastkinderen van eerdere projecten. Zo moesten we een pakje afleveren bij een oud gastkind van Margriet, Oksana, bij een oud gast kind van Ellen en Leon, Vika en bij een oud gast kind van Rene en Jeanette, Diana. Natuurlijk allen in verschillende dorpen op onze route richting Vorony. De dankbaarheid van mensen daar voor de deelname van hun kinderen aan de projecten merk je overal. Niet overal kwamen we natuurlijk meteen weer weg.

Vorony ligt tegen de Oekraïense grens aan. Daar kwamen de kinderen vandaan van het project 2006. Vorony ligt in een gebied waarin vrij reizen niet mogelijk is. Het ligt zo dicht bij de grens met Oekraïne dat je het gebied alleen op uitnodiging in mag. De ouders van Vitja, het gastkind van Janny en Teus uit 2006, zouden voor onze uitnodiging zorgen. Zij zouden in Stolin, een grote stad in de buurt, op ons wachten en ons dan verder begeleiden het gebied in. Wat wij niet wisten was dat, toen wij eindelijk rond ca. 1 uur in Stolin aan kwamen, zij daar al ruim 2,5 uur in de vrieskou met zijn vieren hadden staan wachten. Erg verrassend was dat ook de vader van Tanja, gastkind van Michel en Erna uit 2006, zich in de auto bevond. Een geweldig warm welkom daar.

Na het uitwisselen van namen, knuffels en veel enthousiasme de auto weer in. Een kilometers lang, hobbelig, kronkelend zandpad, de weg naar Vorony, bracht ons uiteindelijk in het dorp. We stopten bij het huis van Tanja. Daar aangekomen, ze lieten mij staan, stapten Janny en Andrei weer in de bus en reden weg naar het huis van Vitja. Daar stond ik, geen Russisch sprekend, bij volslagen vreemde mensen. Gelukkig voelde ik mij maar zo kort ontheemd, want toen de deur open ging en Tanja mij in de armen vloog was het ijs gebroken. Tanja, nu 19 jaar oud, bleek eerder van haar opleiding naar huis gekomen te zijn. Ze studeert voor juf en woont alleen in het weekend thuis. Papa, mama, oma en Tanja waren thuis. Na verhalen en foto's uitgewisseld te hebben gingen we aan de rijk gedekte tafel. Mama en oma hadden erg hun best gedaan. Halverwege de maaltijd kwam Vasja, het jonge broertje van 16 thuis uit school. Vasja was met Tanja samen in de zomer van 2009 vier weken bij ons in Nederland via SRK. Ook de hernieuwde kennismaking met Vasja liep hartverwarmend. Ook hij vloog mij in de armen en vroeg meteen naar Michel en

Robbie. Na het bezoek van zo'n 1,5 à 2 uur en de beloften om echt nog een keer langs te komen maar nu met Michel en Robbie, werd het tijd om naar het huis van Vitja te gaan. Na nog even napraten daar zijn we na zo'n half uurtje weer vertrokken richting Zhitkovitshi.

Door Janny:

Nadat we Erna bij Tanja en haar familie hadden achter gelaten, werden Andrej en ik (Janny,) twee straten verder, mee genomen naar het huis van Vitja (ons gastkind van 2006). De vader van Vitja, Vitja en zijn broer Serjozja reed met de auto voorop en Andrej en ik reden er met de auto achteraan. Aangekomen bij hun huis werden we hartelijk ontvangen door mama, oma en opa. Het was duidelijk te merken dat ze blij waren met onze komst. De tafel stond klaar, vol met heerlijke gerechten en met z'n allen, papa, mama, Vitja, Serjozja, opa, oma, Andrej en ik hebben we gegeten en veel gepraat. Papa werkt op een kolchoz (staatsboerderij) 400 km van huis, dichtbij Minsk, maar is 's winters thuis omdat er dan geen werk is. Zodra er weer werk is, rijdt hij met zijn zwager de 400 km naar het noorden, werkt 3 weken, na 3 weken heeft hij 10 dagen vrij en dan rijdt hij naar huis. Mama kookt voor het personeel van de kolchoz, in het dorp. Met Vitja en Serjozja gaat het heel goed. Vitja heeft zijn opleiding afgerond en werkt tijdelijk bij de spoorwegen tot hij opgeroepen wordt voor de verplichte militaire dienst. De militaire dienst in Wit-Rusland duurt 1½ jaar. Serjozja gaat nog 1½ naar school en is dan ook klaar. Mama haalde de fotoboeken tevoorschijn die we gemaakt hebben tijdens het project in 2006 en tijdens de logeerpertij in 2009 toen Vitja en Serjozja samen bij ons op vakantie zijn geweest, via SRK. Zelf liet ik de foto's van onze familie zien die ik mee genomen had uit Nederland. Papa en mama informeerden naar ons gezin en de boerderij en opa en oma hadden allerlei vragen over het leven in Nederland o.a. wilden ze weten op welke leeftijd mensen in Nederland met pensioen gaan. In Wit-Rusland gaan mannen op hun 60^{ste} met pensioen en vrouwen op hun 54^{ste}..... Ze verbaasden zich over het verschil met de Nederlandse pensioenleeftijd.

Met deze familie hebben we altijd contact gehouden, ongeveer 3 keer per jaar worden er brieven uitgewisseld en dit was de derde keer dat ik bij hen op bezoek was. Heel fijn om weer met eigen ogen te zien dat het goed gaat met dit gezin. Het was een warm, hartelijk en gezellig bezoek. Na 1,5 à 2 uur kwam Erna met de ouders van Tanja en werd het na nog even praten tijd om afscheid te nemen. We werden uitgeleide gedaan door beide families en na nog wat foto's gemaakt te hebben, zijn we in de auto gestapt. We werden uitgebreid uitgezwaaid door iedereen en zwaaiden vanuit het raam van de auto terug..... Tot ziens!!!!

Vervolg door Erna:

Het enige pakje dat nog niet afgegeven was, was dat van Diana, gastkind van René en Jeanette. Na enig zoeken, toch het huis gevonden, maar wat bleek, de familie was niet thuis. De aanwezige buurvrouw wist te vertellen dat ze naar het ziekenhuis waren met het kleinkind en ieder moment thuis konden komen, dus toch maar even gewacht.

En ja..... zo'n kwartiertje later reed een auto het erf op. Terwijl dit gebeurde reed een auto langs waarin Janny, Wowa gastkind van Anneke en Jan-Henk Verburg (2008) zag zitten. Zwaaiend op de weg naar de gepasseerde auto en zwaaiend naar de auto van de vader van Diana werd het enigszins chaotisch, maar alles kwam goed. Diana was aan het werk als een accountant op kantoor. Het gaat erg goed. Vader is Jeanette en René nog steeds erg dankbaar en nodigde hen meteen uit voor een tegenbezoek. Wij hebben de belofte gedaan dit verzoek over te brengen.

Snel een foto van Wowa en zijn vader en toen verder richting Zhitkovitshi alwaar we ruim na 19.00 uur aan kwamen. Het was een mooie dag.

Verslag verder door Dineke:

We gaan met elkaar eten in ons restaurant. Kip met frietjes. Elena voegt zich bij ons. We wisselen verhalen uit, ontladen en ondanks alle ellende kunnen we toch even met elkaar lachen. In het hotel drinken we met elkaar een borrel en luisteren we naar de prachtige

muziek van Andrej. We bekijken de film die zal worden getoond aan de ouders de volgende dag. De dag is voorbij.

Zaterdag 27 februari

Opnieuw om half 9 aan het ontbijt. Koffie en thee, broodjes, gebakken ei en blini's met warme appel. Een waar feestmaal. Een goed begin!

Tassen voor de kinderen gepakt. Spullen mee. Naar Greben!

Opnieuw ben ik verrast door de gezelligheid in deze school. De zon schijnt over een met dauw bevroren landschap. Alles oogt mooier en vriendelijker. Een goed begin voor een prachtige dag. We ontmoeten opnieuw Irina en het lijkt alsof we elkaar al lang kennen. Een warm welkom. In een klaslokaal zit een handjevol moeders te wachten op onze komst. Tassen en gezinsverhaaltjes worden bij elkaar gezocht en alle ouders druppelen binnen. Pim en Elena vertellen over de Stichting en het project. De film wordt getoond. Foto's worden gemaakt van ieder kind met zijn/haar ouder(s). Handtekeningen worden verzameld voor de kappers, oorbellen en tandarts. Ballonnen en spekJes worden uitgedeeld. Alle kinderen zijn enthousiast. Gebogen hoofdjes, wijzende vingers en luid gekakel. Ze kijken de letters bijna van de gezinsverhaaltjes. Ook de moeders zijn erg geïnteresseerd en zijn met elkaar in gesprek over de verschillende Nederlandse gezinnen. Helaas kan ik niet verstaan wat er wordt gezegd.

We nemen afscheid. Op naar Krasni Bor/Chemensia. Een school met 2 verdiepingen, 86 leerlingen en 15 leerkrachten. Katja is de directrice. Ze is gespannen. We krijgen een rondleiding door de school. Op de eerste verdieping zien we scorelijsten hangen van de leerlingen. De leerlingen zijn gesorteerd van hoge score naar lage score. Volgens Katja een goede manier om de kinderen te stimuleren goed hun best te doen. We kijken met verbazing en we krijgen medelijden met de laatste in de rij. Wie weet is dat een kind dat gewoon niet beter kan.

Het computerlokaal is afgesloten met een stalen deur. Beveiliging voor diefstal zo blijkt.

Katja is zichtbaar trots op haar school. Na de rondleiding staat er in de kantine (alle kinderen in Wit-Rusland krijgen op school een warme lunchmaaltijd) een uitgebreide lunch voor ons klaar. We krijgen soep, aardappelpuree met kip en een heleboel hapjes. Een groep moeders is vanaf 9.00 uur die ochtend voor ons bezig geweest. Het ziet er feestelijk uit en smaakt fantastisch. We voelen ons net een koninklijk gezelschap. Pim wordt in het zonnetje gezet alvast voor zijn verjaardag en wij krijgen ieder een cadeau om ons te bedanken voor de zorg voor de kinderen.

Daarna is het tijd voor de presentatie. De gemoedelijke sfeer in Greben is hier niet te vinden. De sfeer is een beetje gespannen. Een klaslokaal met strakke rijen stoelen. Vaders en moeders achterin. Kinderen in hun zondagse kleren - meisjes met mooie linten in het haar - vooraan gespannen voor onze komst. Pim en Elena geven opnieuw een presentatie. Opnieuw worden er foto's gemaakt, handtekeningen verzameld en tassen en gezinsverhalen uitgedeeld. Langzaam ontdooit de sfeer. De kinderen kwebbelen en ze zijn allemaal nieuwsgierig naar elkaars gezinnen. Opvallend veel moeders geven aan dat het haar van hun dochters niet geknipt mag worden en bij sommigen is dat toch best hard nodig.

De kinderen geven een mooie dansvoorstelling. Onder begeleiding van Andrej zingen wij in koor het liedje van de oma met haar twee ganzen. Op goed geluk zing ik mee.

Nogmaals krijgen we een rondleiding in een aantal klassen. We worden vergezeld door een aantal jongens en meisjes (Maria, Marina, Sophia, Nastja, Artjom, Lostja) die zeker niet verlegen zijn uitgevallen. Ze stellen veel vragen en zijn enorm enthousiast. Ze hebben op deze school stromend toilet. Gelukkig!

De school is schoon. We zien vaak dat de vloeren schoon worden gedweild. De klaslokalen hebben verschillende vrolijke kleuren en in sommige lokalen staan geraniums in de vensterbank.

Om een uurtje of 5 zijn we weer terug in ons hotel. Een heerlijke, vrolijke dag. We wandelen nog wat door Zjitzkovich en stappen daarna in de auto naar de plaatselijke pizzeria. Daar komt ook Irina. We eten heerlijke pizza. Terug in het hotel spelen we het spelletje "wie-ben-ik" met ontzettend veel gelach. En opnieuw genieten we van Andrej's muziek. Om 24.00 uur gaan de mannen naar hun eigen kamer. Maar....de verjaardag van Pim is aangebroken! Op kousenvoeten gaan we naar de hotelkamer van Pim en Andrej. Voor Pim brengen we met veel verve het verjaardagslied ten gehore en overhandigen we hem de bontmuts. Hij is compleet verrast. Daarna gaan we weer snel naar onze eigen kamer voor wat nachtrust.

Zondag 28 februari en maandag 29 februari

Om 8.00 uur gaat de wekker. Onze laatste dag van onze reis in Wit-Rusland. Allemaal hebben we het idee dat we al héél lang in Wit-Rusland zijn. Nederland voelt heel ver weg.

We ontbijten om 9.00 uur in het restaurant. Dit keer een omelet en blini's. Heerlijk! Op straat staat een vrouw met stoffer en blik het vuil van de straat te vegen....op zondagochtend.

We gaan boodschappen doen in een supermarkt voor de twee Oekraïense kinderen en hun familie. Voor Sonja in Minsk en voor het ontbijt van de kinderen op het vliegveld op maandagmorgen.

Daarna naar Greben-niski. Allereerst een bezoek aan de Oekraïense familie. De vader van het gezin heet ons in een korte broek welkom (buiten is het 4 graden). We komen binnen in een piepklein halletje. Rechts een klein keukentje en links een woonkamer met een hoekbank en een fauteuil naast elkaar, een kastje met daarop een computer. Op de muren is getekend en overal zit vuil. De 5 kinderen (en ook een baby van 6 maanden) zijn erg vrolijk en blij met de meegebrachte cadeaus. We drinken een kopje thee en krijgen eigengebakken koekjes. Heerlijk. De vader en moeder zijn vriendelijke, lieve mensen, maar wat is het er vies en armoedig. Na over en weer veel "dankjewels" steken we de zandweg over naar het huis van Vlad & Daniel (gastkinderen van Janny en Teus) . Ook daar zijn ze voorbereid op onze komst. De koekjes staan klaar. Vlad & Daniel kijken een spannende populaire soldatenserie voor volwassenen op de televisie. Eén van de zusjes heeft oogproblemen en moet naar het ziekenhuis vertelt de moeder. Ook hier is het vies en armoedig. De moeder is over haar verlegenheid heen en vertelt van alles aan Janny. De vader (van 24 jaar - een jongen nog) houdt zich wat afzijdig. Samen met Janny op de foto en daarna moeten we alweer weg. Naar Ruslan en Sascha in Greben (de gastkinderen van Erna en Michel). We mogen binnenkomen. Een kamer van 3 bij 3 meter. In het midden schermt een gordijn het slaapgedeelte af. In het dak/plafond zijn vochtplekken en buiten zien we dat het dak kapot is. De moeder is niet spraakzaam. Ze vindt onze komst spannend. Erna gaat op de foto met Ruslan en Sascha en hun moeder. We worden niet uitgenodigd voor de koffie of thee. We zijn er maar kort en gaan weer verder. Ook deze familie met een alleenstaande moeder en twee kinderen heeft het niet breed.

We gaan op weg naar Irina in Zjitzkovich. Wat een verschil is dat. Zij woont op de 5^e verdieping van een flat, maar heeft een mooi huis van binnen. Alles is heerlijk schoon en ze heeft een in pandig toilet waar we allemaal dankbaar gebruik van maken. Een tafel gedekt met allemaal lekkere etenswaren staat klaar. En een hele mooie taart voor Pim. We krijgen cadeaus en Pim een cadeau voor zijn verjaardag. We zingen verjaardagsliedjes. Na een heerlijke maaltijd waar we eventjes bijkomen van alle ellende die we zagen, geven Andrej en Ksenia (dochter Irina) een muzikaal optreden. Erg leuk. Afsluitend zingt Andrej een danklied voor Irina.

Opnieuw in de auto. Nu onderweg naar Chemensia. Het plaatsje waar Anja (het meisje dat bij ons komt wonen dit project) woont. Het plaatsje ligt direct tegen Krasni Bor aan en bestaat uit niet meer dan één straat. Daar woont Anja met haar ouders en vierjarig broertje Yuri. De tuin ziet er vriendelijk en gezellig uit (voor zover dat kan in de winter). Ook in het huis blijkt het schoon en fijn te zijn. Anja heeft lieve ouders. Ze zijn vriendelijk en houden van een grapje. Ook de kinderen zijn allebei vrolijk. De vader is erg ziek en

moet maandag naar het ziekenhuis. Niemand weet voor hoe lang. Hij heeft kanker en wordt behandeld met chemokuren. We drinken koffie/thee met lekker croissantjes. We wisselen Facebookgegevens uit en bekijken fotoboeken. Daarna is het weer tijd om te gaan. Het is fijn om te zien dat er ook kinderen zijn die het niet rijk hebben, maar wel in een fijne en warme omgeving opgroeien.

Terug naar het hotel. We zijn allemaal een beetje moe. Ieder gaat naar zijn hotelkamer. Om 20.00 uur verzamelen we weer in de lobby. Voor het laatst gaan we eten in het naastgelegen restaurant. Om 22.00 uur blazen we de aftocht naar het hotel voor nog een paar uurtjes slaap. Om 01.45 verzamelen we weer in de lobby. Koffers in de bus en daar gaan we. Alle kinderen ophalen. Daarvoor zijn we immers gekomen.

Alles loopt gesmeerd. Aangekomen bij de school in Greben (onderweg alvast kleine Oksana opgepikt bij Rudnia) zijn alle kinderen al aanwezig. Nog een laatste kus voor vader en moeder en daarna de bus in. Op naar Krasni Bor. Ook daar staan alle kinderen al buiten op het plein te wachten. Alle kinderen laden we ook hier in en om 3.15 uur zijn we onderweg naar Minsk. We nemen afscheid van Andrej. Hij rijdt achter de bus aan en zal ons bij Minsk verlaten. We hebben een mooie tijd samen gehad.

In de bus zijn alle kinderen gesplitst in wagenziek en niet-wagenziek. Dit was al gevraagd bij het verzamelen van de handtekeningen. Alle wagenzieke kinderen krijgen een tabletje en zonder kleerscheuren zijn we 4 uur later op het vliegveld in Minsk. Het gaat gesmeerd. De kinderen zijn verzameld in de hal en krijgen fruit en wat drinken. In groepjes mogen ze naar de wc. We ontmoeten de ouders van Elena en om 9.00 uur is het tijd om de bagage in te checken. Veel mensen kijken met grote interesse naar de stoet kinderen. Een aantal mensen vraagt wat we gaan doen met deze kinderen en Erna vertelt vol overgave over de geweldige tijd die de kinderen tegemoet gaan. Ook de juf, Oksana, wordt door een meneer aangesproken maar zij weigert er op in te gaan en poeiert hem af dat de kinderen voor school weg zijn. De man zoekt daarna zijn heil bij Erna, die bereidwilliger is.

Als alle bagage is ingecheckt, gaan we naar de gate. Nogmaals worden alle paspoorten bekeken. Door de security...op naar de douane. Ook daar duurt het een tijdje voordat we er allemaal één voor één doorheen zijn. Oksana, Paulina en Pjotr komen niet boven de balie uit om hun papieren af te geven. Heel aandoenlijk en kenmerkend voor de grote reis die de kinderen gaan maken. Kleine ieniemieniemensjes in een grote mensenwereld. Alles gaat goed! Dan naar de gate, onderweg vangen we nog een reisticket van Pjotr van de grond.

We gaan het vliegtuig in. Een hoop gekwebbel. Het vliegtuig zit goed vol. We mogen geen foto's maken bij het instappen. Alle kinderen gaan zitten. Jassen uit, handbagage in de rekken en alle gespen worden gecontroleerd. We gaan. Als we opstijgen horen we "oewah...". Geweldig om te zien hoe ze hier van genieten. Niemand is bang. In het vliegtuig is het een gezellige boel. Pim is gebombardeerd tot "plaszteward". Erna zingt liedjes met de kinderen en zorgt samen met Janny dat ze een beetje in het gareel blijven.

Na 2,5 uur landen we op Schiphol met veel "oewah" van de kinderen. We verzamelen alle koffers en daar gaan we. We worden opgewacht door Michel die ons naar de bus brengt die buiten al klaar staat. Opnieuw worden alle kinderen ingeladen en zijn we onderweg naar het Speelkasteel in Hoofddorp.

De kinderen zijn in de bus vrij rustig. De zon schijnt en ik ben blij dat ik weer in Nederland ben. Ik voel me bevoorrecht. Gelijktijdig voel ik ook een beetje heimwee naar dat gekke land.

In het Speelkasteel krijgen de kinderen limonade en een broodje en mogen ze klimmen en klauteren.

Paulina is jarig en dat wordt gevierd! Michel heeft een prachtige taart geregeld waar we allemaal heerlijk van snoepen. Daarna nog even spelen en dan is het alweer tijd voor een

frietje en wat kipnuggets en jawel...dan breekt het spannende moment aan als alle kinderen hun gastouders in levende lijve gaan ontmoeten.....

Dineke Verveen

.